

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 18955-06-23 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

לפני **כבוד השופטת לימור חלד-רון**

שי אפשטיין

התובע

נגד

ב.מ.א. - חלומי בע"מ

הנתבעת

פסק דין

1. בפניי תביעה כספית על סך 75,000 ₪, שעילתה הפרת זכות יוצרים בניגוד לחוק זכות יוצרים, תשס"ח - 2007 (להלן: החוק).

התובע הוא צלם מקצועי שמתמחה בצילומי אדריכלות ועיצוב פנים, והנתבעת היא חברה המתמחה בייבוא ושיווק ישיר של מוצרי עיצוב יוקרתיים לחדר אמבט.

טענות הצדדים ורקע דיוני הצריך לעניין

2. לפי התביעה, בין השנים 2011-2014 התובע צילם מספר תמונות מקצועיות, לרבות הצילומים מושא התביעה, במסגרת פרויקטים יוקרתיים ברחבי הארץ, אליהם הוזמן ע"י לקוחותיו, שהינם ממיטב האדריכלים והמעצבים בארץ. בשלהי שנת 2021 גילה התובע כי הנתבעת עושה שימוש מסחרי בלא פחות מתשעה צילומים פרי עמלו (להלן: התמונות), עם פרסום באתר האינטרנט שלה, שפועל להשאת רווחיה, וזאת מבלי לקבל רשותו של התובע, וללא מתן קרדיט לשמו.

התובע טען כי התמונות שצולמו על ידו מהוות יצירה מוגנת ע"פ החוק, ובנסיבות בהן הנתבעת עשתה וממשיכה לעשות בהן שימוש מסחרי מפר, עתר לחייבה בפיצוי כספי לצד מתן צו מניעה שיאסור עליה להמשיך לעשות שימוש בתמונות.

3. הנתבעת טוענת מנגד, כי עסקינן בתביעה שהוגשה בחוסר תום לב תוך ניסיון התובע להתעשר על חשבונה. הנתבעת מודה בשימוש בתמונות, ואולם לשיטתה "התמונות המדוברות הינן סתמיות ופשוטות", אינן מהוות יצירות מוגנות החוסות תחת הגנת החוק,

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 18955-06-23 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

ולהגנתה אף טענה כי קיבלה הרשאה מצד ג', מגזין "בניין ודיור" (להלן: **המגזין**) וגורמים נוספים, לעשות בהן שימוש, אי שם בשנת 2010 אך מפאת חלוף הזמן, אין באפשרותה לאתר את אותה ההרשאה כאמור. לפיכך טענה הנתבעת כי עומדת לה הגנת "מפר תמים". כמו כן טוענת הנתבעת להגנת "זוטי דברים" היות ולשיטתה, השימוש המינורי שנעשה במקרה דנן, נעשה לצורך אינפורמטיבי בלבד, ללא השאת רווחים וללא גרם נזק לתובע. אליבא דנתבעת, לאחר קבלת מכתב ההתראה ע"י התובע, פעלה מיידית להסרת התמונות.

4. ביום 15.12.2024 נשמעו הראיות, כאשר מטעם התביעה העיד התובע עצמו, ומטעם הנתבעת העיד מר משה בנקין בעלי הנתבעת (להלן: **נציג הנתבעת**).

דיון והכרעה

5. אקדים תוצאה להנמקה ואציין כי לאחר שעיינתי בראיות שהובאו ע"י הצדדים ושמעתי סיכומיהם, מצאתי לקבל את התביעה, אך לא את הסכום שנתבע בה.

בשים לב לפלוגתאות שבפניי, השאלות העיקריות הדרושות הכרעה הינן כדלקמן: א. האם התובע הוכיח כי הוא בעל זכויות היוצרים בתמונות והאם התמונות הינן יצירות מוגנות על פי החוק. ב. האם הנתבעת הפרה זכות היוצרים של התובע וככל שהתשובה לשאלה זו תהא בחיוב, יש לבחון האם עומדת לנתבעת הגנה או טעמים אחרים למתן פטור מאחריות.

השאלות יידונו כסדר הצגתן.

התובע הוא בעל זכות יוצרים בתמונות

6. התובע צירף לכתב התביעה העתק של הצילומים המקוריים הכוללים גם את פרטי המטא דאטא של התמונות אשר יש בהם כדי להוכיח כי הוא יוצר התמונה (נספח 2 לכ"ת).

התובע גם העיד, שהוא זה שצילם את התמונות במסגרת פרויקטים אליהם הוזמן. לשאלות ב"כ הנתבעת, הסביר התובע את שיטת העבודה בה הוא נוקט, לרבות המשאבים אליהם הוא נדרש לצורך צילום התמונות וביצוע הפרויקטים (ר' עמ' 7 לפרו', ש' 14-15; עמ' 8 לפרו', ש' 8-11; 16-19). התובע ידע להסביר בעדותו היכן בדיוק צילם את התמונות, ויתרה מזו, ידע לקשר בין התמונות לבין הצעות העבודה שצורפו לכתב התביעה (ראו למשל פרי עמ' 12 ש' 23; עמ' 14 ש' 10-15 וכן עמ' 15 ש' 2-3).

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 18955-06-23 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

עיון בהצעות העבודה (נספח 1 לכ"ת) שהן למעשה ההסכם בין התובע לבין מזמייני העבודות, מוביל למסקנה כי זכויות היוצרים בתמונות שייכות לתובע (ראו למשל סעיף ה' להצעת עבודה מיום 22.11.13, וכן סעיף ו' להצעת עבודה מיום 6.6.12 ועוד).

כאן המקום לציין, כי לא נעלמה מעיני טענת הנתבעת שלא כל הצעות העבודה חתומות, אך איני סבורה כי יש בכך כדי לאיין את זכויות היוצרים של התובע. התובע העיד כי בפרקטיקה, היו לקוחות שחתמו על ההצעות וחלקם לא, ומקובל עליי הסברו כי עצם ביצוע העבודה על ידו מהווה הסכמה לכל דבר ועניין, ובמלים אחרות, בין התובע ללקוחותיו השתכלל חוזה הכולל את סעיף זכויות היוצרים של התובע.

7. אל מול עדותו של התובע, אשר היתה קוהרנטית ואף גובתה באסמכתאות מזמן אמת, עדותו של נציג הנתבעת סתרה את עצמה לא פעם, ואף התפתחה לאורכה, באופן שלא עלה בקנה אחד עם טענות ההגנה של הנתבעת עצמה.

8. כך, הגם שהגנת הנתבעת התבססה על טענה שקיבלה הראשה לשימוש בתמונות, טען נציגה, לראשונה בדיון ההוכחות, כי חלק מהתמונות מושא התביעה צולמו בכלל על ידו, ובמילותיו: "אני השארתי הכל כאן, תאמין לי. הוא יודע את האמת, הוא הצלם הזה יודע את האמת. אם השופטת תראה את התמונות, היא תראה זה לא צלם." (ראו פ"ר עמ' 21 ש' 7-8); "... אתה הכנסת כאן עוד 7 תמונות שהם שלי, באופן אישי. הצלם זה לא צילם אותם בחיים. אני צילמתי אותם בבית אצל הלקוח. 7 תמונות כאן. את יכולה לראות כבוד השופטת את התמונות" (פ"ר עמ' 22 ש' 5-2).

9. ובהמשך: "כן. חלק מהתמונות, כמובן. חלק מהתמונות כאן בכלל לא קשורות. אתה הכנסת לו תמונות שהוא בכלל יודע שזה לא שלו וזה תמונות שאני צילמתי בבית של לקוח. אני, אישית, השארתי את זה לכאן. לצערי, עו"ד דומיסקי, לפניו, אני אמרתי לו" (פ"ר עמ' 21 ש' 5-2).

10. לא רק שלגרסא זו אין זכר בכתב ההגנה או בתצהירים מטעם הנתבעת, והיא הועלתה לראשונה רק בשלב ההוכחות, ובמובן זה, עסקינן בעדות כבושה, אלא שהיא גם לא נתמכה בדבר, הגם שעל פני הדברים לא היתה מניעה להציג ראייה מתאימה (כגון קבצי המטא דטא מטעם הנתבעת).

11. לפיכך, טענת התובע כי הוא זה שצילם את כל 9 התמונות מושא התביעה, לא נסתרה כהוא זה, ומשאלו הם פני הדברים, אני קובעת כי התובע הוא בעל זכות היוצרים בתמונות, וזאת

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 23-06-18955 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

בהתאם להוראות סעיף 133(1) לחוק ולפי סעיף 35 לחוק לנוכח הזמנות העבודה המעגנות את זכויות היוצרים של התובע.

התמונות שצולמו ע"י התובע הינן יצירה מוגנת לפי חוק

12. לטענת התובע, התמונות מושא התביעה עלולות כדי יצירה מקורית במובנה בחוק, העומדת בכל אחד ממבחני היצירתיות וההשקעה. התובע הטעים כי לצורך יצירת התמונות, השקיע זמן, כישרון ועמל, בכדי למקסם את תוצריו ולקבל את התוצאה הטובה ביותר.

התובע תיאר בעדותו, כיצד נערך לצילום התמונות ובין היתר העיד כך: **"האדריכל, המעצב מתאמים עם בעלי הבית הרבה זמן מראש, הכל מתואם, הכל מאורגן מראש, ואני מגיע. עובד עם מסך, עובד עם תאורה, משקיע."** וגם כך **"..אנחנו פותחים את הציוד, אנחנו בוחרים פריים-פריים, עובדים מאוד-מאוד לאט, מאוד-מודד (צ"ל מדוד ל.ח.ר) מדוד, אני הולך לפי האור הטבעי, השמש, תנועת השמש ביחס לחזיתות של הבית והכניסה של האור לבית. אם צריך להוסיף תאורה, אני מוסיף"**.

13. מנגד, טענה הנתבעת כי התמונות הינן "פשוטות וסתמיות", וכי התובע לא נדרש למחשבה או מקוריות עת צילומן וכי ספק אם על תמונות כגון אלו, התכוון המחוקק להגן, עם חקיקת החוק. בין היתר, העיד נציג הנתבעת כי **"כל התמונות כאן שנמצאות, למעט 1 או 2, יכול להיות שצולם צילום. כל השאר לא, הצלם לא צילם. זה לא תמונות מקצועיות"**, והמשיך (תוך הפנייה לתמונות שצורפו לכתב התביעה) כי מדובר בריהוט זול ופשוט שאינו מצריך צילום מקצועי (ראו פר' עמ' 24 ש' 29-31; עמ' 26 ש' 29-34) ואף הוסיף **"אני מתבייש בתמונות האלה"** (פר' עמ' 34 ש' 18).

14. לאחר ששמעתי עדויות הצדדים ועיינתי בראיות, ובפרט בתמונות מושא התביעה, התרשמתי שהתמונות עונות להגדרת יצירה מוגנת בהתאם לחוק, וכי מתקיימים בהן מאפייני המקוריות, ההשקעה והיצירתיות כפי שהותוו בפסיקת בית המשפט העליון (ראו למשל רע"א 7774/09 וינברג נ' ויסהוף, פסקה 10 ואילך (נבו 28.8.2012); ע"א 7996/11 סייפקום בע"מ נ' רביב, פסקאות 11-15 (נבו 18.11.2013)). די בעיון בתמונות כדי ללמוד על מידת ההשקעה, היצירתיות, והמקוריות שהושקעו בהן, והתובע הטיב להעיד על כך והסביר את המשאבים והמאמצים אליהם הוא נדרש במסגרת צילום כל פרויקט.

לסיכום פרק זה, התובע הוכיח כי הוא בעל זכות יוצרים בתמונות והתמונות הינן יצירות מוגנות על פי החוק.

הנתבעת הפרה זכות יוצרים של התובע והיא איננה "מפר תמים"

15. סעיף 58 לחוק, המעגן בתוכו את הגנת "מפר תמים" קובע כך:

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 23-06-18955 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

"הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה".

16. לשון הסעיף ללמדנו כי המדובר בשני תנאים מצטברים אשר באים לידי ביטוי בצמד המילים "לא ידע" (הנבחן ע"י מבחן סובייקטיבי) ו"לא היה עליו לדעת" (המבחן האובייקטיבי). דהיינו, אין די בטענה בדבר חוסר ידיעה, אלא על המפר להראות שגם "לא היה עליו לדעת" אודות הזכויות ביצירה. באשר לנטל ההוכחה, נפסק כי זה מוטל על כתפי הטוען להגנת "מפר תמים" ומדובר בנטל כבד (ראה ע"א 1248/15 Fisher Price Inc נ' דוורן - יבוא ויצוא בע"מ (נבו 31.8.2017).

ראו גם ת"א (מחוזי ת"א) 53689-10-17 ישראל ברדוגו נ' ד.איתן / ר. להב-ריג אדריכלים ומתכנני ערים בע"מ (נבו 16.8.2020), שם נקבע כך:

"בעיקרון, הגנת מפר תמים עומדת למי שלא ידע ולא חשד כלל בקיומה של זכות יוצרים ביצירה בה נעשה שימוש. רק במקרה בו הונח יסוד נאמן כי המשתמש הניח באופן מוטעה לאי קיום זכות יוצרים ביצירה, אזי תקום למפר הגנת מפר תמים. הנחה סתמית אינה מספקת בעניין זה"

17. לא מצאתי כי בנסיבות העניין עמדה הנתבעת בנטל המוטל על כתפיה להוכיח כי עומדת לה הגנת "מפר תמים". הנתבעת טענה כי קיבלה הרשאה מצד ג' לעשות שימוש בתמונות, וזאת ממגזין "בניין ודירור" (סעיף 1 לכ"ה) ומגורמים נוספים ("סבח" או מעצבים אחרים עימם שיתף פעולה) (ראו למשל פרי' עמ' 29 ש' 9-11; עמ' 30 ש' 18-31; עמ' 31 ש' 3). עם זאת, הנתבעת לא הביאה ולו בדל ראיה להוכחות טענתה זו, ועל כן לא עמדה בנטל המוטל על כתפיה. הנתבעת אומנם טענה כי מפאת חלוף הזמן לא היה באפשרותה לאתר את אותה הרשאה (ס' 1 לכ"ה וראה לעניין זה עדות נציג הנתבעת, שם פרי' עמ' 23 ש' 6-36), אך לא ניתן להשתחרר מן הרושם כי היא לא עשתה אפילו מאמץ מינימלי לבסס טענותיה, כמו להביא לעדות נציג של המגזין או של גורם אחר, שלטענתה נתן לה את ההרשאה. לפיכך אני קובעת שהנתבעת לא הוכיחה שזכות היוצרים הועברה על ידי התובע לגורם אחר וממנו אליה.

18. לאור האמור לעיל, שוכנעתי כי גם אם הדבר לא היה בידיעתה של התובעת, למצער היא עצמה עיניה, שכן היא הייתה יכולה לדעת שהתמונות בעלות זכות יוצרים, והיה עליה לשקוד אחר הסכמת היוצר. לא ניתן לקבל את טענת הנתבעת כי היות שהתמונות לא סומנו

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 18955-06-23 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

ע"י התובע, ולשיטתה מדובר ב"תמונות פשוטות וסתמיות", לא היה עליה לדעת כי מדובר ביצירה המוגנת בזכויות יוצרים. לפיכך, אין בידי לקבל את טענת הנתבעת בדבר אשם תורם של התובע, ודינה של זו להידחות. בשולי הדברים אך לא בשולי חשיבותם יוער כי כנגד הנתבעת התנהל הליך בעניין דומה (תאד"מ 71705-11-21), ונוכח הפסיקה שניתנה בו, יש קושי ממשי לקבל את טענת הנתבעת כי לא ידעה ולא יכלה היתה לדעת כי מדובר ביצירה המוגנת בזכויות יוצרים.

19. באותה נימה, אני דוחה את טענת הנתבעת כי עומדת לה הגנת "זוטי דברים", ואיני סבורה כי השימוש שנעשה בתמונות, הוא שימוש "מינורי" ואינפורמטיבי גרידא. התובע הוכיח כי הנתבעת עשתה שימוש בתשע תמונות פרי יצירתו, ופרסומן באתר האינטרנט הפועל לקידום עסקיה, עד ימים אלו, וגם לאחר הגשת התביעה דנא, מהווה הוכחה בפני עצמה כי הנתבעת עצמה אינה רואה בדברים משום שימוש שולי וזניח, ורואה בהצגת התמונות כעניין שיש בו ערך כלכלי (ר' עמ' 33 לפרו', ש' 13-28; עמ' 34 לפרו', ש' 22-23).

20. מכל המקובץ עולה כי הנתבעת עשתה ועושה שימוש מסחרי מפר ע"י פרסום תשע תמונות פרי עמלו של התובע, מבלי לקבל הסכמתו לכך ומבלי לציין את שמו כבעל זכות היוצרים, ומשלא עומדת לה כל הגנה או טעמים אחרים המצדיקים מתן פטור מאחריות, אני קובעת שמעשיה עולים כדי הפרת זכות היוצרים של התובע, לרבות הפרת זכותו המוסרית.

הפיצוי לו זכאי התובע

21. סעיף 56 לחוק מסדיר את סמכותו של בית המשפט לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק בשל הפרת זכות יוצרים או זכות מוסרית, בסכום שלא יעלה על 100,000 ש"ח, וסעיף קטן (ב) מפרט רשימת שיקולים אותם רשאי לשקול בית המשפט בשאלת גובה הפיצוי, ביניהם: היקף ההפרה שבוצעה ומשך הזמן שבו בוצעה; חומרת ההפרה; הנזק שנגרם לתובע; הרווח שצמח לנתבע; מאפייני פעילותו של הנתבע; טיב היחסים שבין הנתבע לתובע ושיקולי תום לב של הצד המפר.

22. בענייננו, התובע טען כי מדובר במספר הפרות שנמשכו לאורך זמן, ואין לראות בשימוש שנעשה בתמונות משום הפרה אחת מתמשכת. התובע הטעים, כי היות שמדובר בתמונות שצולמו בין השנים 2011-2014, ולא במסגרת אותם פרויקטים, ומשלא ברור אימתי החלה הנתבעת לעשות שימוש בתמונות, מדובר בשימוש ממושך שנעשה על פני זמן בלתי מבוטל, תוך שימת דגש כי בכל אחת מהתמונות הושקעו משאבים שונים, נפרדים ועצמאיים.

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 23-06-18955 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

מנגד, טענה הנתבעת כי אם תתקבל טענת התובע כי נעשה שימוש מפר, הרי שיש לקבוע כי מדובר בהפרה אחת מתמשכת מאחר וכל התמונות פורסמו באותו המקום ובאותו ההקשר.

23. הפסיקה בעניין זה חלוקה, ולענייננו יפים דבריו של בית המשפט בת"א (שלום נצ') 682-10-

12 פאתנה דחלה נ' ג'אבר מדיה בע"מ (נבו 18.7.2018), שם נפסק כדלקמן:

"סקירת פסיקת הערכאות הדייוניות לאחר החוק החדש, וספציפית בהקשר של יצירות מוגנות שהן תמונות, מעלה תמונה לא אחידה. כך, בחלק מהפסיקה נקבע כי כל תמונה מהווה יצירה נפרדת שבה זכות יוצרים עצמאית ומשכך שימוש מפר בכל תמונה ותמונה מהווה הפרה נפרדת, וזאת אף אם התמונות פורסמו במסגרת פרסום אחד (ראו: ת.א (מחוזי ירושלים) 3560/09 ראובני נ' מפה, מיפוי והוצאה לאור בע"מ (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] (2011); ת.א (מחוזי ירושלים) - 36461-11 ג'. דבליו ג"י. בע"מ נ' בר און שופ בע"מ (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] (2015). מנגד, במקרים אחרים נפסק כי פרסום אחד הכולל מספר תמונות שונות מהווה הפרה אחת (ת.א (מחוזי תל-אביב – יפו) - 48905-11 שטרנברג-וכסלר נ' עמית (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] (2011); ת.א (שלום תל-אביב-יפו) 11-06-19031 נתן אלון נ' רוז הפקות אירועים את. בע"מ (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] (2016); ת.א"מ (שלום ירושלים) 15-07-46569 משה מילנר נ' ידיעות אחרונות (פורסם במאגרים) [פורסם בנבו] (2016)). מתוך הפסיקה עולה, כי לצורך סיווג מספר ההפרות במקרה נתון, ניתן בין היתר משקל למהות התמונות ומאפייניהן, לאמור – האם מדובר בתמונות בעלות סממנים ומאפיינים זהים או דומים מבחינת מהות האובייקט המצולם בהן נסיבות עריכת הצילום ונסיבות השימוש המפר, באופן שיש לראותן בגדר "מסכת אחת"."

24. בנסיבות המקרה דן, דומני כי מדובר במספר הפרות כמספר הצילומים, קרי תשע הפרות. אומנם, בכל אחת מהתמונות מופיעים כלים סניטריים אלה ואחרים, ואולם עיון מדוקדק בכל אחת מהן, מלמד כי קיים שוני בין תמונה ותמונה, הן מבחינת המקום בו היא צולמה והן מבחינת היעדר זהות האובייקטים עצמם, ומכאן ניתן ללמוד על מידת ההשקעה אליה נדרש התובע.

בית משפט השלום בפתח תקווה

תאד"מ 23-06-18955 אפשטיין נ' ב.מ.א. - חלומי בע"מ

תיק חיצוני:

אשר לגובה הפיצוי אותו יש לפסוק, גם בעניין זה אין תמימות דעים בפסיקת בתי המשפט, על כל ערכאותיו, והטווח בין הסכומים, רחב יחסית (ראו למשל ת"א (מחוזי ת"א) 17253-02-18 חיים שוורצנברג נ' וואלה! תקשורת בע"מ, פסקה 76 לפסק הדין (נבו 17.3.2020) וגם ת"א (שלום חי) 11914-07-19 נועם חן נ' פנחס פרץ, פסקה 44 לפסק הדין (נבו 25.8.2020)).

25. לאחר ששווייתי לנגד עיני את מגמות היסוד בדיני זכויות יוצרים, והבאתי בחשבון את כלל השיקולים הצריכים לעניין כאמור בהוראות הדין והפסיקה ובשים לב לעובדה שחרף דרישת התובע, הנתבעת עושה עד היום שימוש בתמונות מושא התביעה, מצאתי להעמיד סך הפיצוי בגין כל הפרה על סך של 2,000 ₪ ולצד זאת לפסוק סך של 3,000 ₪ בגין הפרת הזכות המוסרית.

סוף דבר

26. הנתבעת תשלם לתובע סכום כולל של 21,000 ₪, בצירוף ריבית שקלית מיום הגשת התביעה ועד למועד הפירעון.

כמו כן תישא הנתבעת בהוצאות התובע בסך 1500 ₪ ובשכ"ט עו"ד בסך 8000 ₪, שניהם בתוספת ריבית שקלית ממועד פסק הדין ועד למועד הפירעון. בקביעת סכום זה הבאתי בחשבון את ההשקעה אליה נדרש התובע עם ניהול ההליך ובפרט את התנהלות נציג הנתבעת למן תחילת ההליך וכלה בדיון ההוכחות (והדברים באו לידי ביטוי בפרוטוקול הדיון – פרי עמ' 20 ש' 5-6).

ניתן בזאת צו מניעה האוסר על הנתבעת להפר זכויות התובע בצילום.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט' טבת תשפ"ה, 09 ינואר 2025, בהעדר הצדדים.

לימור חלד-רון, שופטת